

diagnostyka

Rekord wzorcowy określnika utworzony w bazie Biblioteki Jagiellońskiej

LDR 02339nz a2200529n 4500
001 vtls000624808
003 UJ
005 20051028024100.0
008 010420|| d|cnnbbba |a ann |d
010 \a m 01000828
035 \a Q000175
039 \a 200510280241 \b VLOAD \c 200510271039 \d bi_bohat \c 200505060235
\d VLOAD \c 200505051333 \d bi_bohat \y 200308211501 \z load
040 \a KR U/42eb \c KR U/42eb
073 \a C \a F3 \z MeSH.
150 \a diagnostyka.
360 \i określnik \a -- radiografia \i stosuje się do badań radiologicznych.
360 \i określnik \a -- scyntygrafia \i stosuje się do badań scyntygraficznych.
360 \i określnik \a -- stosowanie diagnostyczne \i stosuje się do leków, preparatów biologicznych i czynników fizycznych zastosowanych w celu badania czynności narządów lub rozpoznawania chorób u ludzi i zwierząt.
360 \i określnik \a -- ultrasonografia \i stosuje się do badań ultradźwiękowych.
360 \i określnik \a -- profilaktyka \i stosuje się do badań masowych.
450 \a badanie przesiewowe.
450 \a diagnostyka różnicowa.
450 \a objaw.
450 \a objawy.
450 \a objawy przedmiotowe.
450 \a objawy subiektywne.
450 \a skринing.
450 \a symptomy.
450 \a wykrycie.
450 \a wynik badania.
472 \a diagnosis.
472 \a differential diagnosis.
472 \a findings.
472 \a screening.
472 \a signs.
472 \a symptoms.
670 \a MeSH 2002
680 \i Określnik \a -- diagnostyka \i oznacza rozpoznawanie chorób na podstawie wywiadu, badania lekarskiego, analizy objawów i wyników badań dodatkowych; obejmuje diagnozowanie różnicowe i prognozowanie.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- enzymologia.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- immunologia.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- profilaktyka.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- radiografia.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- scyntygrafia.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- stosowanie diagnostyczne.
681 \i Użyto w rekordzie \a -- ultrasonografia.

Znaczenie i zakres stosowania według MeSH Browser

Scope Note	Used with diseases for all aspects of diagnosis, including examination, differential diagnosis and prognosis; excludes mass screening for which "prevention & control" is used. Excludes radiographic diagnosis for which "radiography" is used; excludes scintigraphic diagnosis for which "radionuclide imaging" is used; excludes ultrasonic diagnosis for which "ultrasonography" is used.
Annotation	subhead only; includes "examination", "symptoms", "differential diagnosis"; not for X-ray diagnosis (= / <u>radiography</u>), nor for radioisotope scanning (= / <u>radionuclide imaging</u>), nor for ultrasonic diagnosis (= / <u>ultrasonography</u>) nor for mass screening (= / <u>prevention & control</u>); indexing policy: Manual <u>19.8.22</u> ; DF: /diag or /DI

Poradnik stosowania i przykłady

Na podstawie *Indexing Manual MeSH 19.8.22, 26.4, 26.2, 26.2.1., 26.2.2, 26.2.3, 26.2.4, 26.2.4.1, 26.3.4, 26.3.4.1, 26.3.4.2.*

Określnik stosowany z nazwami chorób do wszystkich aspektów diagnostyki włączając badanie, diagnostykę różnicową i prognozowanie, wyklucza natomiast badania przesiewowe, do których stosuje się określnik --profilaktyka; wyklucza diagnostykę radiologiczną, do której należy stosować określnik --radiografia, nie obejmuje też diagnostyki scyntygraficznej ani diagnostyki ultradźwiękowej, ponieważ do nich używa się odpowiednio określników --scyntygrafia i --ultrasonografia.

Oprócz konieczności sprawdzania poszczególnych określników dla specyficznych metod diagnostycznych wymienionych powyżej i/lub wyliczonych w drzewie hierarchicznym określników pod diagnostyką określnik ten może nastroczać problemy indeksującym, ponieważ autorzy często używają słowa 'diagnostyka'.

Przykłady:

- **Diagnosis of gout.**

GOUT / * diagnosis

- **Differential diagnosis of gout.**

**GOUT / * diagnosis
DIAGNOSIS, DIFFERENTIAL**

- **Gout simulating arthritis.**

**GOUT / * diagnosis
ARTHRITIS / * diagnosis
DIAGNOSIS, DIFFERENTIAL**

- **Arthritis simulating gout.**

**ARTHRITIS / * diagnosis
GOUT / * diagnosis
DIAGNOSIS, DIFFERENTIAL**

- **Electroencephalographic diagnosis of epilepsy.**

**EPILEPSY / * diagnosis
ELECTROENCEPHALOGRAPHY**

- **Ale: Diagnosis of liver neoplasms by needle biopsy of the liver.**

**LIVER NEOPLASMS / * pathology
LIVER / * pathology
BIOPSY, NEEDLE**

- **Use of ultrasonography in diagnosing liver abscess.**

LIVER ABSCESS / * ultrasonography

Techniki diagnostyczne

Techniki radiograficzne są wykorzystywane zwykle w badaniach klinicznych. Choć termin **RADIOGRAFIA** jest dostępny w MeSH powinien być przydzielany jako hasło IM tylko do prac bardzo ogólnych o diagnostyce rentgenowskiej, ponieważ wiele specyficznych technik radiologicznych jest dostępnych w MeSH w postaci deskryptorów, a określnik --radiografia może być stosowany łącznie z nazwami narządów i chorób.

Kategoria E zawiera terminy z zakresu technik, wyposażenia i sprzętu w diagnostyce, leczeniu, chirurgii, anestezji, stomatologii, technikach badawczych.

Techniki są omawiane niemal w każdym indeksowanym dokumencie. Powinny być zindeksowane tylko wtedy, gdy:

- technika jest wymieniona w tytule lub w omówieniu celów publikacji
- technika jest opisana w tekście jako mająca wpływ na wyniki badania
- technika jest przedmiotem dyskusji w tekście

- technika omówiona w tekście może być użyteczna dla badacza zainteresowanego tą techniką, nawet jeśli szczegółowy temat publikacji nie jest dla niego istotny

Jeśli trzeba zdecydować, czy termin z kategorii E uznać za hasło IM mogą być pomocne następujące uwagi:

- techniki stosowane w diagnostyce i leczeniu częściej będą hasłami IM niż techniki stosowane w pracach badawczych
- jakkolwiek technika omówiona jako nowa lub szczególnie rzadka powinna z dużym prawdopodobieństwem być uznana za hasło IM
- w czasopiśmie poświęconym danej technice będzie ona często uznana za hasło IM (nawet jeśli w innych czasopismach będzie pojęciem NIM)
- jeśli technika jest wymieniona w tytule lub w celach publikacji, lub też jest szczególnie omówiona w rozdziale opisującym wyniki jako ważna część może być hasłem IM

Często techniki są trzeciorzędnym tematem i wtedy nie powinny być indeksowane wcale.

Na przykład : prześwietlenie rentgenowskie jest rutynowo wykonywane w rozpoznaniu złamań; biopsje są rutynowym badaniem w diagnostyce nowotworowej; PCR i klonowanie molekularne wykonuje się rutynowo w genetyce i cytometrii przepływowej w pracach immunologicznych; w publikacjach chemicznych zwykle wspomina się techniki analityczne. Tak zwyczajna procedura nie powinna być zatem indeksowana w ogóle, o ile nie jest specjalnie rozpatrywana bądź wymieniona w tytule albo w zestawieniu celów pracy.

Nie wolno mylić przedmiotu badań z metodami wykorzystanymi przy ich przeprowadzaniu. Przedmiot badania powinien być hasłem IM, ale technika jest zazwyczaj NIM, czyli hasłem drugorzędnej wagi.

Na przykład artykuł o wpływie padaczki na poziom hemoglobiny powinien być scharakteryzowany następująco:

- **EPILEPSY / * blood**

HEMOGLOBINS / * metabolism
nie: * **HEMOGLOBINOMETRY**

Jeśli autor rozpatruje metodę pomiaru poziomu hemoglobiny osoba indeksująca może dodać **HEMOGLOBINOMETRY** jako pojęcie NIM, ale jeśli metoda jest jedynie wspomniana nie powinna być indeksowana wcale.

Podobnie, artykuł o wpływie izoniazydu na czynność nerek:

- **ISONIAZID / * pharmacol**

ANTITUBERCULAR AGENTS / * pharmacol
KIDNEY / * drug eff (/ physiol)
nie: * **KIDNEY FUNCTION TESTS**

Przedmiotem artykułu nie są testy czynnościowe nerek, lecz raczej wpływ leku na nerki. I znów termin **KIDNEY FUNCTION TESTS** lub któreś z jemu podrzędnych może być dodane jako hasło NIM, o ile jest omówione.

Innymi słowy, jeśli technika badawcza jest jedynie metodą wykazania kwestii poruszanych w publikacji nie powinna być hasłem IM.

Jeśli jest znacząco omówiona lub pojawia się w tytule albo celach badawczych powinna być potraktowana jako hasło NIM. Jeśli jest tylko wymieniona nie powinna być indeksowana wcale. Wyjątkiem od tych zasad są hodowle tkankowe i metody stosowane w epidemiologii - omówione w rozdz. 26.23+ i 26.27+

We wcześniejszych przykładach dostępne były deskryptory MeSH potrzebne do objęcia zarówno przedmiotu badania, jak i techniki ich wykonania. Sporadycznie jednak w pracy na temat jakiejś kwestii fizjologicznej może nie istnieć potrzebny deskryptor, ale istnieje podobny w kategorii E. I na odwrót - może być potrzebny termin na nazwanie techniki, a istnieje tylko termin z kategorii fizjologicznej. W takich przypadkach termin ze „złej” kategorii może być zastosowany, ale tylko jako hasło NIM.

Przykłady:

- **Neutralizing antibodies to HIV-1 in AIDS patients.**

HIV-1 / * immunology
HIV ANTIBODIES / * immunology
AIDS / * immunology
NEUTRALIZATION TESTS

Jest to publikacja na temat „przeciwciał neutralizujących”, ale taki termin nie istnieje w MeSH. Zamiast niego przydzielono termin odpowiadający procesowi, by pokazać aktywność neutralizującą.

- **Gene therapy for brain tumors using intra-tumoral transduction with the thymidine kinase gene.**

BRAIN NEOPLASMS / * ther
GENE THERAPY / * methods
THYMIDINE KINASE / * genet
TRANSDUCTION, GENETIC

To artykuł na temat transdukcji jako techniki, ale w MeSH istnieje jedynie deskryptor w kategorii G jako procesu genetycznego.

Sporo ogólnych terminów w kategorii E ma odpowiednik w postaci identycznego lub prawie identycznego określnika, na przykład:

DIAGNOSTYKA i --diagnostyka, **RADIOGRAFIA** i --radiografia, **CHIRURGIA** i --chirurgia.

Te ogólne terminy są zarezerwowane jedynie dla prac ogólnych, w trakcie indeksowania publikacji na szczegółowy temat, z którym może być użyty określnik zawsze należy zbudować hasło z określnikiem.

Przykłady:

- **Use of radiotherapy in Botswana.**

**RADIOTHERAPY / * utilization
BOTSWANA**

- **Radiotherapy of uterine neoplasms.**

**UTERINE NEOPLASMS / * radiotherapy
HUMAN (check tag)
FEMALE (check tag)
nie: RADIOTHERAPY (ani IM ani NIM)**

Jak wspomniano już wcześniej, może się zdarzyć, że jeden z określników wymaga jakby kolejnego określnika, może być wówczas przydzielony ogólny deskryptor z wymaganym określnikiem. Ta kombinacja musi być jednak hasłem NIM :

- **Adverse effects of uterine cancer radiotherapy.**

**UTERINE NEOPLASMS / * radiotherapy
RADIOTHERAPY / adverse effects
HUMAN (check tag)
FEMALE (check tag)**

Kiedy indeksuje się szczegółową technikę dostępną wśród deskryptorów MeSH podrzędnych wobec jednego z ogólnych deskryptorów, który ma swój odpowiednik w postaci określnika należy użyć tego określnika z właściwą nazwą choroby lub narządu.

Przykłady:

- **Pituitary irradiation for pituitary neoplasms.**

*** PITUITARY IRRADIATION
PITUITARY NEOPLASMS / * radiotherapy
(PITUITARY IRRADIATION podrzędny do RADIOTHERAPY)**

- **Adverse effects of mammography in the diagnosis of breast cancer.**

**MAMMOGRAPHY / * adverse effects
BREAST NEOPLASMS / * radiography
HUMAN (check tag)
FEMALE (check tag)
(MAMMOGRAPHY podrzędny do RADIOGRAPHY)**

Tł. i oprac. Jolanta Cieśla
Biblioteka Medyczna
Uniwersytetu Jagiellońskiego-Collegium Medicum